

Het gaat weer beter met de paling in Nederland

Palingvisser Ale de Jager aan het werk.
FOTO HH

LANDSMEER

Hoewel de meeste supers geen paling meer verkopen, blijft de vraag groot. De intrek van glasaal verloopt ook steeds voorspoediger.

MICHEL VERSCHOOR

Ondanks dat paling 'aan de prijs is', is de lekkernij nog altijd een favoriet bij visdetaillisten en - als voorgerechtje - in menig restaurant. „Dat de supermarkten hun handen aftrokken van paling zorgde slechts voor een tijdelijke en beperkte omzetsdaling. We zagen dat viswinkels meer paling gingen verkopen, want de vraag bleef overeind”, zegt palingwetenschapper Willem Dekker.

Van de vissoort werd lange tijd gedacht dat hij zou uitsterven. Dat lijkt nu mee te vallen. En ondanks de alarmerende woorden is de palingverkoop de afgelopen jaren vrij stabiel gebleven. „We zien geen noemenswaardige pieken en dalen in onze afzet; in 2016 was zelfs sprake van een lichte stijging”, zegt Jac Tijsen van de Nederlandse Vereniging van Palinghandelaren (NeVePaling). Hij schat de totale omzetwaarde voor binnen- en buitenlands gebruik nu op zo'n 250 miljoen euro per jaar.

Ook met de intrek van glasaal gaat het in Nederland weer langzaam de goede kant op, legt Dekker uit. Jonge paling trekt weer op meer plekken van zout naar zoet water. Het aantal vispassages is de 700 gepasseerd, zeesluizen staan langer open en beroepsvissers

helpen paairijpe schieralen 'over de dijk', terug naar zee. De reproductie van aal in gevangenschap bevindt zich tegelijkertijd in een beslissende fase. Gerookte paling lijkt behouden als culinaire lekkernij.

Ambacht

Kweek, vangst, schoonmaken, zouten, roken, fileren en de verwerking van paling is ambachtelijk handwerk. Samen met de beperktere beschikbaarheid is dat terug te zien in de prijs. Die kiloprijs is overigens vergelijkbaar met die van zalm, Hollandse garnalen en gerookte Spaanse Ibericoham.

Hoewel paling volgens natuurorganisatie IUCN (Internationale Unie van Natuurbehoud) allerminst een bedreigde diersoort is, zoals het Wereld Natuur Fonds (WNF) doet voorkomen, is de soort wel internationaal beschermd. Dat betekent concreet dat consumptie van paling geoorloofd is, terwijl voor de soort tegelijkertijd versneld herstelmaatregelen van kracht zijn. Wetenschappers, aalherstelgroepen, non-gouvernementele organisaties, overheden, beroepsvissers en de palingsector werkten de afgelopen jaren met uiteenlopende urgentie aan het verbeteren van de palingstand. Voor palingvissers kwam er een gesloten tijd van drie maanden tijdens de palingtrek, er zijn wateren afgesloten voor palingvangst en waterschappen plaatsten mondjesmaat vispassages.

Exportverbod

Brussel kondigde een Europees verbod af op de export van Zuid-Europese glasaal naar onder meer China. Glasaal die voorheen voor de kust van Portugal, Spanje en Frankrijk in grote hoeveelheden werd gevangen, zwemt door naar noordelijker gelegen

opgroei gebieden, zoals Nederland en Engeland.

Op basis van een EU-verordening moet twee derde deel van het quotum dat glasaalvissers mogen vangen gebruikt worden voor herbevolking van Europese binnenwateren. In Nederland gaat dat jaarlijks om vele miljoenen jonge palingen. De overige glasaal wordt verkocht aan Europese kwekerijen. De grote vraag vanuit het verre oosten werkt illegale export in de hand. Zo is afgelopen maand onder aanvoering van Eurojust een bende opgerold die voor recordbedragen illegale glasaalexport verzorgde richting het verre oosten.

Binnenvissers

Zo'n 20 binnen- en buitenlandse kwekerijen voorzien Nederlandse rokerijen voor 90 procent van paling. Dat is nu nog in het wild gevangen glasaal, die opgroeit in kweekcentra. De kans dat hierin snel verandering komt, groeit nu er palinglarven zijn geboren in het lab van het Wageningse Eel Reproduction Innovation Centre (EELRIC). Dat is bijzonder omdat paling zich in gevangenschap niet voortplant. De uitdaging ligt nog bij het opkweken van de larven, die nu nog niet eten en na een aantal weken bezwijken.

Naast de kweekcentra voorzien circa 110 overgebleven Nederlandse binnenvissers de rokerijen van circa 10 procent wilde paling. Ook verkopen zij de zelfgerookte lekkernij als streekproduct aan huis. Een groot deel van die vissers ondersteunt het verantwoord palingbeheer en 'planten' zelf jonge paling waarvan ze naar een aantal jaren een verantwoord deel oogsten. Op die manier zorgen zij ervoor dat er voldoende kunnen wegzwemmen voor de voortplanting in de Sargassoze.

Uit cijfers van Nederlandse onderzoekslocaties komt al een

jaar of zes naar voren dat de glasaalintrek verbetert. Dat de palingvisserij in ons land niet is stilgelegd, vindt Dekker een wijs besluit. „Dat had het probleem echt niet opgelost. Doordat mensen paling eten, krijgt deze vis aandacht en is hij nog altijd geliefd. Dankzij commerciële belangen is er naast een ecologisch ook een economisch belang om de soort in stand te houden. De toekomst van de aal staat er nu beter voor dan een flink aantal jaren terug.”

Is alles nu (weer) in orde met de Nederlandse paling? Nee, er zijn nog barrières te slechten. Zorgelijk zijn de circa 5.500 vismigratieknelpunten die waterschappen en Rijkswaterstaat nog maar mondjesmaat aanpassen. Trekvisseren zoals paling stoten er de neus, of worden verhakseld en vermalen. Ook zijn de hoeveelheden glasaal nog lang niet wat ze ooit waren. Het IJsselmeer loopt ondanks aangepast sluisbeheer en plannen voor een Vismigratierivier nog achter op de zuidelijke delta, waar paling dankzij deels open zeeverbindingen overvloedig wordt gevangen in onderzoeksfuiken.